
მარიამ ხატიაშვილი
ამერიკისმცოდნეობის დოქტორი
ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
მოწვეული ლექტორი

სახალხო დიპლომატია რონალდ რეიგანის სტრატეგიულ ხედვაში

21-ე საუკუნეში კიდევ უფრო გააქტიურდა დისკუსიები და მომრავლდა პუბლიკაციები ცივი ომის დასრულებაში რონალდ რეიგანის წვლილის ხელახალი შეფასების მიზნით. ასევე, ყურადღება ექცევა პროპაგანდასთან და დეზინფორმაციასთან რეიგანის ადმინისტრაციის ბრძოლის ტაქტიკისა და სახალხო დიპლომატიის უნივერსალურ ხასიათს. ამ მიმართულებით, საინტერესოა, თუ როგორი საგარეოპოლიტიკური გადმოსახედიდან საუბრობდა რონალდ რეიგანი სახალხო დიპლომატიის შესახებ ამერიკის შეერთებული შტატებისა და საბჭოთა კავშირის ურთიერთობასთან დაკავშირებით. აღნიშნული მოხსენება საკითხის სისტემური შესწავლის პირველ მცდელობას წარმოადგენს. კვლევა ინტერდისციპლინურია და აერთიანებს ჰუმანიტარული, სოციალური და პოლიტიკური მეცნიერების სხვადასხვა აკადემიურ დარგს. კვლევა უმთავრესად ეფუძნება პირველად ისტორიულ წყაროებს - რონალდ რეიგანის სიტყვით გამოსვლის ტექსტების ანალიზს.

ზოგადად, ამერიკის შეერთებულ შტატებსა და საბჭოთა კავშირს შორის ურთიერთობაზე საუბრისას რონალდ რეიგანი ხშირად ამახვილებდა ყურადღებას ძალასა და სიძლიერეზე. იგი ღრმად იყო დარწმუნებული, რომ სიძლიერე სახელმწიფოებრივი ინტერესების დაცვისა და წარმატებული მოლაპარაკებების წარმოების საკითხში სამხედრო ძალაზე უფრო მნიშვნელოვან ფაქტორს წარმოადგენდა. მისთვის სიძლიერე ამერიკულ და უცხოურ საზოგადოებებში სულისკვეთებისა და ერთიანობის ძალასა და ომის შეკავების აუცილებელ პირობას წარმოადგენდა. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ის გარემოება, რომ რეიგანს სიძლიერე და დიალოგი

ერთმანეთის გარეშე ვერ წარმოედგინა. დიალოგის წარმოების საშუალებას კი სახალხო დიპლომატია იძლევა. მაგალითად, 1984 წელს ამერიკის შეერთებული შტატებისა და საბჭოთა კავშირის ურთიერთობის შეფასებისას, რეიგანი აღნიშნავდა, რომ სიძლიერე და დიალოგი შეერთებულ შტატებსა და საბჭოთა კავშირს მათ შორის არსებული განსხვავების მშვიდობიანი მოლაპარაკებების შესაძლებლობას მისცემდა. ვფიქრობ, ძალის რეიგანისეული გაგება აუცილებლად გულისხმობდა რბილი ძალის ელემენტებს. ამ კონკრეტული სიტყვიდან კი ეს ელემენტი დიალოგია, რომელიც საზოგადოებებში ერთიანობასა და სულისკვეთებას ეფუძნება. აქედან გამომდინარე, სახალხო დიპლომატია რეიგანისთვის იმ ერთ-ერთ საშუალებას წარმოადგენდა, რომელსაც, დიალოგის გზით, ბიპოლარულ სამყაროში არსებული განსხვავება მშვიდობიანი მოლაპარაკებების გზით უნდა დაერეგულირებინა.

ამ ყველაფერთან ერთად, საინტერესოა, რა როლს თამაშობდა სახალხო დიპლომატია 1980-იანი წლების ამერიკის შეერთებული შტატების საპრეზიდენტო ადმინისტრაციის საგარეო პოლიტიკის სტრატეგიაში, რომელიც ძალის მეშვეობით მშვიდობის მიღწევის პრინციპს ეფუძნებოდა. “Peace through Strength” - რეიგანის მთავარი მოწოდება იყო, რომელიც მისთვის არა ლოზუნგს, არამედ ცხოვრების ჭეშმარიტებას ნიშნავდა. მშვიდობის მიღწევა თუ მის ყველაზე მნიშვნელოვან საგარეოპოლიტიკურ მიზანს წარმოადგენდა, დიალოგი და სახალხო დიპლომატია ამ მიზნის მიღწევის ერთადერთ გზად რჩებოდა. მშვიდობა რეიგანს საბჭოთა კავშირის მზარდი აგრესიის ჩახშობითა და კომუნისტური იდეოლოგიის დამარცხებით უნდა მოეპოვებინა, სახალხო დიპლომატიის გამოყენება კი მას ჰეგემონიის საფრთხის შეკავებაში დაეხმარებოდა. ეს იყო მიზანი, რომელიც არა მხოლოდ ამერიკულ, არამედ მსოფლიო საზოგადოებას მშვიდობიან, უსაფრთხო სამყაროში ცხოვრების შესაძლებლობას მისცემდა. ამ მიზნის მისაღწევად რეიგანი ენერგიას არ დაიშურებდა.

მაგრამ რას ნიშნავდა ძალის გამოყენებით მშვიდობის მიღწევა და რა როლი ჰქონდა ამ მხრივ სახალხო დიპლომატიას? რა კონტექსტში, რა შინაარსით იყენებდა რეიგანი ძალას, ნიშნავდა კი ძალა მისთვის მხოლოდ ხისტ, ან მხოლოდ რბილ ძალას? რონალდ რეიგანის სპეციალური ასისტენტი, ამჟამად საგარეო პოლიტიკის ამერიკელი

მკვლევარი დოგ ბანდოუ (Doug Bandow) აღნიშნავს, რომ, მართალია, რონალდ რეიგანს საბჭოთა კავშირთან მოლაპარაკებების წარმოება ძალის პოზიციიდან სურდა, მაგრამ მისთვის ძალის გამოყენებით მშვიდობის მიღწევა ომს არ ნიშნავდა, რადგან ძალიან ფრთხილად უდგებოდა სამხედრო ძალის გამოყენების საკითხს. მიუხედავად ამისა, რეიგანი მაინც აღნიშნავდა, რომ სამხედრო ძალის აღდგენა, რომელიც მშვიდობას ძალის გამოყენებით უზრუნველყოფდა, ამერიკას უფრო უსაფრთხო ადგილად აქცევდა. ბანდოუს ამგვარი შეფასება გვაფიქრებინებს, რომ რეიგანი საბჭოთა კავშირთან ურთიერთობისას საგარეო პოლიტიკის სფეროში მხოლოდ ხისტ ძალას არ დაეყრდნობოდა, რადგან ომი არ სურდა. იგი უფრო მეტად რბილი ძალის ტაქტიკას მიემხრობოდა, რადგან მოლაპარაკებების წარმოება სურდა. მაგრამ, ამასთანავე, საბჭოთა კავშირთან და მის იდეოლოგიასთან დაპირისპირებას ძალის სხვადასხვა სახის კომპლექსური გამოყენებით შეეცდებოდა, რაც ხისტი და რბილი ძალის კომბინაციას, ანუ გონიერი ძალის გამოყენებას ნიშნავს. ამის ფონზე, სახალხო დიპლომატიის აქტივობებს კიდევ უფრო დიდი როლი ეკისრებოდა.

მსოფლიოში მშვიდობის დამყარება რეიგანის ადმინისტრაციის სახალხო დიპლომატიის ერთ-ერთ მიზანს წარმოადგენდა. 1980-იანი წლების ამერიკაში ძალის საშუალებით მშვიდობის მიღწევის მნიშვნელობაზე 1984 წელს რეიგანის ადმინისტრაციის მიერ ამ მოწოდების მიმართ მიძღვნილი კვირის დადგენაც მიუთითებს. აღნიშნული კვირის დაწყებასთან დაკავშირებით, რეიგანი თავის გამოსვლაში ყურადღებას ამახვილებს ძლიერ თავდაცვის სისტემაზე დაფუძნებულ მშვიდობის სტრატეგიაში ამერიკელი მოქალაქეების ჩართულობასა და ამ კვირის ძირითად მიზანზე, რომელიც ყველა ერის წარმომადგენლისთვის საკუთარი ბედის თავისუფალი განსაზღვრის შესაძლებლობის მქონე ისეთი მსოფლიოს შექმნას გულისხმობდა, რომელშიც არცერთი სახელმწიფო თავის მეზობელ სახელმწიფოს არ დაემუქრებოდა. მსოფლიო საზოგადოებას საკუთარი ბედის განსაზღვრის შესაძლებლობა მხოლოდ ძლიერი დემოკრატიის პირობებში ექნებოდა. კომუნისტური საზოგადოება კი საკუთარ ბედს თავისუფლად ვერ განსაზღვრავდა, რადგან მათ მომავალს საბჭოთა მესვეურები გეგმავდნენ. სავარაუდოდ, რეიგანი ამ სიტყვებით

საბჭოთა კავშირისგან თავისუფალ სამყაროს გულისხმობდა, ძალის საშუალებით მიღწეულ მშვიდობას კი მსოფლიოში სტაბილურობა უნდა განესაზღვრა.

ამრიგად, რონალდ რეიგანის სტრატეგიული ხედვა - ძალის გამოყენებით მშვიდობის მიღწევა - საბჭოთა კავშირთან ურთიერთობისას ამერიკის შეერთებული შტატების საგარეო პოლიტიკაში სახალხო დიპლომატიის ჩართვასაც გულისხმობდა. საგარეო პოლიტიკის სფეროში ძალის გამოყენებით მშვიდობის მიღწევა მსოფლიოსა და მასში მიმდინარე პროცესების რეალისტურ აღქმას, ამერიკული ღირებულებების დრმა რწმენასა და მათთვის მტკიცე საყრდენის უზრუნველყოფას ეფუძნებოდა. რეიგანი აღნიშნავდა, რომ მშვიდობის მიღწევა ძალის საშუალებით მისი ადმინისტრაციის პროგრამაზე ბევრად მეტს ნიშნავდა. მისი სიტყვებით, ეს იყო ხალხისთვის პირობის მიცემა. რეიგანი ხაზს უსვამდა, რომ მხოლოდ იმედი საბჭოთა კავშირის მოხელეებთან მოლაპარაკების საშუალებას არ მისცემდა და, რომ მოლაპარაკება სამხედრო მზადყოფნითა და ახალი ტექნოლოგიების გამოყენებით მიიღწეოდა. იგი ღრმად იყო დარწმუნებული, რომ მშვიდობის მისაღწევად ძალის გამოყენება მას მოწინააღმდეგეებთან შეიარაღების შემცირების შესახებ მოლაპარაკებებისა და აგრესიისაგან ამერიკის მოქალაქეების დაცვის საშუალებას მისცემდა. მართლაც, 1980-იანი წლების ბოლოსკენ რეიგანი აღიარებდა, რომ საბჭოთა კავშირთან შეიარაღების შემცირების შესახებ შეთანხმება და შეერთებულ შტატებსა და საბჭოთა კავშირს შორის ურთიერთობის დათბობა ძალის საშუალებით მშვიდობის მიღწევის პოლიტიკის შედეგი იყო. ეს მისი სახალხო დიპლომატიის ერთ-ერთ პირდაპირ შედეგს წარმოადგენდა.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. Reagan, Ronald. "Address to the Nation and Other Countries on United States-Soviet Relations," January 16, 1984. Online by Gerhard Peters and John T. Woolley, The American Presidency Project. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=39806> (მოძიებულია 10.05.2017)

-
2. Reagan, Ronald. "Remarks at a New York Republican Party Fund-raising Dinner." March 6, 1984. Online by Gerhard Peters and John T. Woolley, The American Presidency Project. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=39603>. (მომიებულია 10.05.2017)
 3. Bandow, Doug. "For Ronald Reagan Peace through Strength Did Not Mean War at Any Price". Cato Institute. April 27, 2015. <https://www.cato.org/blog/ronald-reagan-peace-through-strength-did-not-mean-war-any-price> (მომიებულია 10.05.2017)
 4. Reagan, Ronald: "Remarks and a Question-and-Answer Session During a Teleconference With Members of the Republican Northeast Regional Leadership Conference," September 23, 1983. Online by Gerhard Peters and John T. Woolley, The American Presidency Project. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=40512>. (მომიებულია 10.05.2017)
 5. Reagan, Ronald. "Statement on the Observance of National Peace Through Strength Week ," September 22, 1984. Online by Gerhard Peters and John T. Woolley, The American Presidency Project. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=40428>. (მომიებულია 10.05.2017)
 6. Reagan, Ronald. "Remarks Following a Meeting With Republican Members of Congress and Congressional Candidates," October 4, 1984. Online by Gerhard Peters and John T. Woolley, The American Presidency Project. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=39187>. (მომიებულია 10.05.2017)
 7. Reagan, Ronald. "Remarks at a Fund-raising Luncheon for Senator Don Nickles in Oklahoma City, Oklahoma ," June 5, 1985. Online by Gerhard Peters and John T. Woolley, The American Presidency Project. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=38731>. (მომიებულია 10.05.2017)
 8. Reagan, Ronald. "Remarks at a White House Briefing for Senior Staff on the Congressional and Gubernatorial Election Results ," November 5, 1986. Online by Gerhard Peters and John T. Woolley, The American Presidency Project. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=36695>. (მომიებულია 10.05.2017)

-
9. Reagan, Ronald. "Message to the Speaker of the House of Representatives and the President of the Senate Transmitting the Fiscal Year 1988 Budget ," January 5, 1987. Online by Gerhard Peters and John T. Woolley, The American Presidency Project. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=34163>. (მოდირებულია 10.05.2017)
 10. Reagan, Ronald. "Remarks at a Republican Campaign Rally in Springfield, Missouri." October 27, 1988. Online by Gerhard Peters and John T. Woolley, The American Presidency Project. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=35081>. (მოდირებულია 10.05.2017)

Mariami Khatishvili

PhD Visiting Lecturer

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Public Diplomacy and Ronald Reagan's Strategic Vision

Summary

Aim of this article is to analyze a role of public diplomacy in Ronald Reagan's strategic vision. Research focuses on the evaluation of the U.S.-Soviet relations in terms of pursuing a policy of "Peace through Strength". The present research is interdisciplinary, as it combines various academic fields from the humanities, social and political sciences. Based on the primary sources, research shows that Ronald Reagan's vision to achieve peace through strength in the world involved public diplomacy. Research results indicate that using public diplomacy to counter Soviet ideology was a direct objective of Reagan's foreign policy toward the Soviet Union.